

VIII.

O S S Z I Á N.

OSSZIAN, egy régi Británniai Bárdus. Élt a' III-dik Száznak második felében, és a' IV-diknek elején. Énekei a' régi Gallus, vagy Czelta, nyelven készültek; és már nem sokára ezen nyelvvvel együtt ki-hóltak volna, ha *Macpherson* (egy tudós Skótus) által öszve nem gyűjtettek, rendbe nem szedettek, 's Ángliai nyelvre fordíttatva 1762. esztendőben közre nem botsáttattak volna. Bámulva tsudálták Osszián' Énekeit Európának palérozottabb Nemzetei, 's majd mindnyájan nyelvekre fordították. — Majd, ha idővel ki-adandom, bővebben fogok irántok szólani. Most elég legyen, imezeket meg-jegyzeni:

A' *Bárdok*, vagy *Bárdusok*, olyan különös Rendbéli emberek voltak az Éjszaki Népeknél, kik, hívatallyok szerént, azoknak jeles tselekedeteiket énekelve magasztalták, versekbe foglalták, 's e' szerént emlékezeteket a' később idökre által-küldötték. Ezek az énekek egyszer-'s-mind történetes könyvek helyett szolgálnak nékiek; és annál több hitelt érdemlettenek, mint-hogy azoknak szerzőjik a' meg-énekeltt dolgoknak többnyire szemmel-látó

tanúji vóltanak. Akkorban a' Muzsika és Poézis a' Politikának fő eszközei vóltak; és egyenesen a' nemes erköltsnek terjesztését, és a' nemzeti jó szokásoknak 's szabadságnak fenn-tartását arányozták.

Offzián — nem tsak szemmel látta azon nagy dolgokat, a' mellyekről énekel, hanem egy vólt ő-maga-is a' fő-személlyek közül, kik azokat végbe vitték. Azokat a' Vitézeket-is, a' kiket énekeiben le-ír, nagyobbára személlyesen ismérte. Fingálnak, az akkori leg-vitézebb, leg-ditsősségesebb Királynak, fija; Bárdus, és egyszer-'s-mind Had-Vezér. Az attya olly hatalmas erővel birt, hogy soha semmi-féle ellensége sem állhatott ellent nékie. Még a' Római seregekenn-is győzedelmeskedett. Békesség' idején, ellenben, a' leg-szelídebb Fejedelem vólt. —

Némellyek azt tartják, hogy Offziánnak énekei homályosok, és nehezen-érthetők; és hogy az azokban elő-forduló nevek igen idegen-hangzásúak. — A' figyelmetes és jó-érzésű Olvasó önnön-maga tégyen ez iránt ítéletet. Ha-ki a' dolgoknak öfzve-függését által nem láthattya mindgyárt leg-először; olvassa-el másodszor; és, ha szükséges, harmadszor-is. Fogadom, hogy bő gyönyörűség lészén fáradttságának jutalma! — A' mi pedig az

idegen-hangzású nevezeteket illeti: vallyon! isméretesebb - 's kellemetesebb-hangzásúak vólnának-e Virgilius' Vitézzeinek nevei, ha gyermekségünk-től-fogva hozzájuk nem szoktatták vólna fülein-
ket? sőt a' *Tuhutam*, *Ufzubu*, 's több efféle régi Magyar nevezetek-is, kellemetesebben hangzanak-e?

K Á R T H O N.

F O G L A L A T.

KOMHÁL Fejedelemnek (Fingál' attyának) idejében, Kleffzám-mort (Fingál' Annyának bátyját) a' szélvész Klide' folyó-vizére ragadta, melynek partyán Balklútha' várossa állott. Reuthámir, a' városnak feje, barátságosan fogadta, 's egyetlen egy leányát, Moinát, feleségül néki adta. Azonban egy Reuda nevű kéri-társa akadott Kleffzámornak. Szóbeli versengésből bajra megy a' két Vetélkedő; 's Reuda el-esik. Ezen Britannusnak késé-rőji erőt vesznek Kleffzámoron; 's kényszerittik, úfzással keres-ni szabadulását. Jó szele támadván, a' folyóról tengerre száll: de semmi-képpen sem fordíthatta-vissza többé hajóját; bár mi-ként igyekezett-is, Kedvessét éjtfzaka magával el-vinni. Erre Moina nem sok idő múlva meg-hólt, minek-utánna egy fiat szült vólna, kit Reuthámir Kárthonnak nevezett. — Kárthon alig vala három-éftendős, hogy Komhál, egy a' Britannusok ellen való tsatázásában, Balklúthát erővel meg-vette, 's el-égette. Reuthámir a' hartzban maradott: Kárthon, bellyebb-vitettetvén az Országba, meg-menekedett. Midőn fel-nőtt, szülő várossának el-rontását Komhál' maradékin meg-bofszúlui akarván, Morvába hajózott. Itt, meg-győzvén előbb Fingálnak két nevezetes Vi-tézzét, utóllýára tulajdon maga' édes Attyától, Kleffzámortól, kettős viadalban tudatlanul meg-ölettetik.

Ez, a' Költeménynek tárgya; szomorú, mint majd minden egyéb munkája Ofsziánnak. Málvínához, Oskárnak (Ofszián' kedves fijának) ifjú Özvegyéhes, vagyon intézve. Kezdődik egy